

จังหวัดกาฬสินธุ์

ระดับการคัดสรร

ตำบล

1. ชื่ออาหาร

ชื่อหลัก : น้ำใบเตยหอม ตำบลสามัคคี

ชื่ออื่นๆ เช่น ชื่อภาษาถิ่น (ถ้ามี): น้ำใบเตย

2. แหล่ง

ชุมชน อำเภอ ร่องคำ ตำบล สามัคคี

3. ประเภทอาหาร

3.1 หมวดหมู่

3.2 ลักษณะ อาหารในชีวิตประจำวัน

4. ความเป็นมา (ภูมิหลัง/ความเชื่อ) /อัตลักษณ์ (ที่โดดเด่น) /ความสำคัญและคุณค่าทางสังคมและทางจิตใจที่มีในวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน นั้นๆ

ความเป็นมา (ภูมิหลัง/ความเชื่อ)

บ้านทรัพย์เจริญ ตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีใบเตยที่ชาวบ้านปลูกไว้ จำนวนมาก ทั้งบริเวณบ้านตนเอง และบริเวณท้องทุ่งนา ชาวบ้านส่วนใหญ่จะนำใบเตยมาใช้สำหรับเป็นส่วนประกอบในการทำขนม และทำน้ำใบเตยเพื่อรับประทาน กลุ่มทำน้ำสมุนไพร บ้านทรัพย์เจริญ ตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ เดิมสมาชิกกลุ่มประกอบอาชีพ ทำไร่ ทำนา และมีอาชีพเสริมคือการทอผ้า และการทำขนม และทำน้ำใบเตยจำหน่าย เดิมการทำน้ำใบเตยจะทำกินเฉพาะในครอบครัว และทำถวายพระในหมู่บ้านบ้าง ต่อมาได้ทำไปขายในโรงเรียน ซึ่งได้รับการตอบรับจากลูกค้าเป็นอย่างดี ต่อมาได้ทำน้ำใบเตยไปขายที่ตลาดในตัวอำเภอร่องคำ ก็ได้รับการตอบรับจากลูกค้าเป็นอย่างดี จากลูกค้าซึ่งซื้อเพื่อรับประทานเล่นๆ ก็จะซื้อไว้รับประทานเป็นประจำที่บ้าน และซื้อไว้เป็นของฝาก เนื่องจากรสชาติอร่อยมีกลิ่นหอมน่ารับประทาน และราคาไม่แพง ในการทำน้ำใบเตยเป็นอาชีพเสริม สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวได้เป็นอย่างดี ใบเตย หรือ ใบเตยหอม หรือเตยหอม เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว ลักษณะแตกกอเป็นพุ่มขนาดเล็ก ลำต้นเป็นข้อ ใบออกเป็นพุ่มบริเวณปลายยอด เมื่อโตจะมีรากช่วยพยุง ลำต้นไว้ ใบเป็นใบเลี้ยงเดี่ยวเรียงสลับเวียนเป็นเกลียวขึ้นไปถึงยอด ลักษณะใบยาวเรียวยาวคล้ายใบหอกปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ ผิวใบเป็นมัน เส้นกลางใบเว้าลึกเป็นแอ่ง ถ้าดูด้านท้องใบจะเห็นเป็นรูปคล้าย กระดุกงูเหลือม ใบมีกลิ่นหอม ส่วนที่ใช้คือ ต้น ราก และใบสด ใบเตยประกอบด้วยวิตามินและแร่ธาตุที่สำคัญอีกหลายชนิด โดยใบเตยหอม ๑๐๐ กรัมจะมีเบต้าแคโรทีน วิตามินซี ๘ มิลลิกรัม , วิตามินบี ๐.๒ มิลลิกรัม ,วิตามินบี๓ ๑.๒ มิลลิกรัม,ธาตุแคลเซียม ๑๒๔ มิลลิกรัม ,ธาตุเหล็ก ๐.๑ มิลลิกรัม, ธาตุฟอสฟอรัส ๒๗ มิลลิกรัม, คาร์โบไฮเดรต ๔.๖ กรัม ,โปรตีน ๑.๙ กรัม และให้พลังงานถึง ๓๕ กิโลแคลอรี ใบเตยเป็นพืชที่คนไทยทุกคนต่างก็รู้จักกันดี เนื่องจากมีการนำมาใช้กันอย่างหลากหลายตั้งแต่สมัยโบราณแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำมาปรุงแต่งอาหารอย่างขนมไทย ให้มีกลิ่นหอม อร่อย และยังให้

สี่ส้นสวยงามน่ารับประทาน ประโยชน์ของใบเตย ๑) ใบเตยหอม สรรพคุณช่วยบำรุงหัวใจให้ชุ่มชื้น และช่วยลดอัตราการเต้นของหัวใจ (น้ำใบเตย) ๒) การต้มน้ำใบเตยจะช่วยดับกระหายคลายร้อนได้เป็นอย่างดี เพราะใบเตยมีกลิ่นหอมเย็นทานแล้วจึงรู้สึกสดชื่น ผ่อนคลาย ๓) รสหวานเย็นของใบเตยช่วยชูกำลังได้ดี ๔) การต้มน้ำใบเตยช่วยแก้อาการอ่อนเพลียของร่างกายได้ ๕) ช่วยปรับสมดุลของร่างกาย ๖) ผู้ที่ธาตุเจ้าเรือนเป็นธาตุไฟนั้นเป็นการรับประทานอาหารที่ปรุงจากใบเตยจะช่วยให้รู้สึกเย็นสบาย สดชื่นได้ ๗) ช่วยรักษาโรคเบาหวาน ช่วยควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด ซึ่งตามตำรายาไทยได้มีการนำน้ำ ใบเตยหอม ๓๒ ใบ , ใบของต้นสัก ๙ ใบ นำมาหั่นตากแดด แล้วนำมาชงเป็นชาดื่มเข้าเย็นก็ได้เหมือนกัน(ใบ,ราก) ๘) ช่วยลดความดันโลหิต (สารสกัดจากน้ำใบเตย) ๙) ช่วยป้องกันการแข็งตัวของหลอดเลือด ๑๐) ใบเตยสรรพคุณช่วยบรรเทาอาการและดับพิษไข้ได้ ๑๑) ใบเตยช่วยดับพิษร้อนภายในได้เป็นอย่างดี ๑๒) ใช้รักษาโรคหืด (ใบ) ๑๓) ใช้เป็นยาแก้กระษัย (ต้น, ราก) ๑๔) ใช้เป็นยาขับปัสสาวะ ด้วยการใช้ต้น ๑ ต้น หรือจะใช้รากครึ่งก้ามก็ได้นำมาต้มกับน้ำดื่ม(ราก,ต้น) ๑๕) ใช้รักษาโรคหัดได้ ๑๖) ใบเตยสดสามารถนำตำใช้พอกรักษาโรคผิวหนังได้ ๑๗) นำใบเตยมาใช้แต่งกลิ่นอาหารได้หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นของหวานต่างๆ เช่น ขนมลอดช่อง ขนมชั้น รวมไปถึงขนมเค้กและสลัด ๑๘) มีการนำใบเตยมาทูปอแตก นำไปใส่กันลึงถึงสำหรับนั่งขนมจะทำให้ขนมที่สุกแล้วมีกลิ่นหอมน่า รับประทาน

อัตลักษณ์ (ที่โดดเด่น)

ใบเตยเป็นพืชที่คนไทยทุกคนต่างก็รู้จักกันดี เนื่องจากการนำมาใช้กันอย่างหลากหลายตั้งแต่สมัยโบราณแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำมาปรุงแต่งอาหารอย่างขนมไทย ให้มีกลิ่นหอม อร่อย และยังให้สี่ส้นสวยงามน่า รับประทาน

ความสำคัญและคุณค่าทางสังคมและทางจิตใจที่มีในวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน นั้นๆ

กลุ่มทำน้ำสมุนไพร บ้านทรัพย์เจริญ ตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ เดิมสมาชิกกลุ่มประกอบอาชีพ ทำไร่ ทำนา และมีอาชีพเสริมคือการทอผ้า และการทำขนมและทำน้ำใบเตย จำหน่าย เดิมการทำน้ำใบเตยจะทำกินเฉพาะในครอบครัว และถวายพระในหมู่บ้านบ้าง ต่อมาได้ทำไปขาย โรงเรียน ซึ่งได้รับการตอบรับจากลูกค้าเป็นอย่างดี ต่อมาได้ทำน้ำใบเตยไปขายที่ตลาดในตัวอำเภอร่องคำก็ได้รับการตอบรับจากลูกค้าเป็นอย่างดี จากลูกค้าซึ่งซื้อเพื่อรับประทานเล่นๆ ก็จะซื้อไว้รับประทานเป็นประจำที่บ้าน และซื้อไว้เป็นของฝาก เนื่องจากรสชาติอร่อยมีกลิ่นหอมน่ารับประทาน และราคาไม่แพง ในการทำน้ำใบเตยเป็นอาชีพเสริมสามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความสามัคคีของคนในชุมชน มีการทำงานแบบรวมกลุ่ม ก่อให้เกิดความซื่อสัตย์สุจริต และรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

5. องค์ประกอบของอาหาร (สูตร)

องค์ประกอบการทำน้ำใบเตย

๑. ใบเตยหั่น	๒ ถ้วย
๒. น้ำตาลทราย	๕ ช้อนโต๊ะ
๓. น้ำ	๔ ถ้วยตวง
๔. น้ำแข็งก้อน	

วิธีการประกอบอาหาร

- เตรียมวัตถุดิบ ดังนี้ คือ ใบเตยหั่น ๒ ถ้วย ,น้ำตาลทราย ๕ ช้อนโต๊ะ, น้ำ ๔ ถ้วย และ น้ำแข็งก้อน
- นำใบเตยที่หั่นไว้ครึ่งหนึ่งแล้วใส่ลงในโถปั่นพร้อมกับน้ำแข็งเล็กน้อยแล้วปั่นจนละเอียด
- ปั่นเสร็จให้กรองเอากากออก จะนำน้ำใบเตยสีเขียวให้เทใส่ถ้วยพักไว้

๔. ต้มน้ำในหม้อด้วยไฟระดับกลางๆ จนเดือด ใส่ใบเตยที่เหลืออยู่อีกครึ่งหนึ่งลงไปต้มประมาณ ๕ – ๑๐ นาที
๕. ใส่น้ำตาลในหม้อจนน้ำตาลละลาย แล้วให้ปิดไฟแล้วยกลง กรองเอากากออก
๖. หลังจากนั้นให้ยกหม้อขึ้นตั้งไฟระดับกลางๆ อีกครั้ง รอจนเดือดแล้วปิดไฟ ยกหม้อลงปล่อยให้เย็น เป็นอันเสร็จ น้ำใบเตย ใส่น้ำแข็งแล้วดื่มได้เลย

6. วิธีการ ประกอบอาหาร (บรรยายพร้อมแนบภาพหนึ่งเป็นไฟล์นามสกุล JPEG หรือ TIFF ไม่น้อยกว่า 10 ภาพ ที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบดั้งเดิมและรูปแบบที่ปรับเปลี่ยนยุค และภาพเคลื่อนไหว ลงแผ่นซีดี/วีซีดี จำนวน 1 แผ่น)

บรรยาย รูปแบบ วิธีการ แบบดั้งเดิม

(แนบภาพหนึ่งเป็นไฟล์นามสกุล JPEG หรือ TIFF ไม่น้อยกว่า ๑๐ ภาพ ที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบดั้งเดิม และ ภาพเคลื่อนไหว ลงแผ่นซีดี/วีซีดี)

ต้นเตยที่ชาวบ้านทรัพย์เจริญปลูกไว้เพื่อนำมาทำน้ำใบเตย

บริเวณปลูกต้นเตย

บรรยาย รูปแบบ วิธีการ แบบปรับเปลี่ยนยุค(ถ้ามี)

(แนบภาพหนึ่งเป็นไฟล์นามสกุล JPEG หรือ TIFF ไม่น้อยกว่า ๑๐ ภาพ ที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบที่ปรับเปลี่ยนยุค และ ภาพเคลื่อนไหว ลงแผ่นซีดี/วีซีดี)

นำใบเตยมาหั่น

ขยำใบเตย

ขยำใบเตย

กรองน้ำใบเตย

เคี้ยวน้ำเตย

ต้มน้ำใบเตยใส่น้ำตาล

น้ำเตยพร้อมดื่ม

น้ำเตยพร้อมดื่ม

7. การสร้างงานและรายได้

- 7.1 มีความสามารถในการผลิตเชิงปริมาณ พร้อมแสดง สถิติและจำหน่ายในโอกาสต่างๆ
มี
(ระบุเหตุผล)
- 7.2 การสร้างงานและรายได้ (ต่อครอบครัว/ชุมชน)

8. ชื่อ – สกุล ผู้ประกอบการหรือกลุ่มผู้ประกอบการ

ชื่อ – สกุล ผู้ประกอบการหรือกลุ่มผู้ประกอบการ

นางสุนิตย์ สารีแก้ว

ชื่อ และที่อยู่ของร้านจำหน่ายอาหาร

บ้านเลขที่ ๑๔ หมู่ที่ ๑๑ บ้านทรัพย์เจริญ ตำบลสามัคคี

ที่อยู่ติดต่อได้สะดวก

. บ้านเลขที่ ๑๔ หมู่ที่ ๑๑ บ้านทรัพย์เจริญ ตำบลสามัคคี

โทรศัพท์ ๐๘๒ – ๑๐๖๙๑๕๑ โทรสาร

E-mail

9. รางวัล/เกียรติคุณที่ได้รับ (ระบุชื่อรางวัล/เกียรติคุณที่ได้รับ หน่วยงานที่มอบ ปีที่ได้รับ)

ไม่มี

10. ผู้เรียบเรียงข้อมูล/ ผู้บันทึกข้อมูล/ รายชื่อคณะกรรมการคัดสรรรางวัลวัฒนธรรม ผู้รับรองความถูกต้องของข้อมูล

ผู้เรียบเรียงข้อมูล

ตำแหน่ง

วัน/เดือน/ปี ที่เรียบเรียงข้อมูล วันที่ เดือน ปี พ.ศ. 25

ผู้บันทึกข้อมูล

ตำแหน่ง

รายชื่อคณะกรรมการคัดสรรรางวัลวัฒนธรรม ผู้รับรองความถูกต้องของข้อมูล

1.

ตำแหน่ง

2.

ตำแหน่ง

ผู้ตรวจสอบและอนุมัติ

ตำแหน่ง วัฒนธรรมจังหวัด

วัน/เดือน/ปี ที่อนุมัติ วันที่ เดือน ปี พ.ศ. 25